

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3113/2018. (IV. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Szef.18/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 27. §-ára hivatkozással alkotmányjogi panaszt nyújtott be az első fokon eljáró Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróságnál a Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Szef.18/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése céljából. Az alkotmányjogi panasz 2017. augusztus 25-én érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Sze.1900/2017/4/III. számú, 2017. május 16-án kelt végzésében az indítványozóval szemben garázdaság szabálysértése miatt 30 000 Ft pénzbírságot szabott ki.
- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2016. december 15-én a mohácsi városi önkormányzat közmeghallgatást és testületi ülést tartott hivatali épületében. A képviselőtestület ülésének megkezdése előtt az indítványozó nem a hallgatóság részére biztosított székre ült, hanem a sajtó részére fenntartott egyik helyre. A polgármester, aki egyben az ülés levezető elnöke is volt, többször felszólította az indítványozót, hogy a hallgatóság részére fenntartott helyre üljön, azonban ennek az indítványozó nem tett eleget. Az indítványozó a képviselőtestület ülésének és a polgármester eljárásának a törvényességét kioktató, becsmérítő stílusban vitatta, majd felállt és miközben kép-és hangfelvételt készített, kiabálni kezdett. Az indítványozó magatartása miatt ellehetetlenült az ülés megtartása és ezért a polgármester zárt ülést rendelt el. A hallgatóság elhagyta a termet, de erre az indítványozó nem volt hajlandó. Visszaült az általa elfoglalt székre és a kitérő rendőrök csak testi kényszer alkalmazásával tudták a teremből eltávolítani úgy, hogy az indítványozót a földön ülve húzták ki a folyosóra. Az ülésről videofelvétel készült, amelyen az indítványozónak a polgármesterrel folytatott vitája, valamint magatartása, továbbá a hallgatóság, illetve a képviselő testület tagjainak a megbotránkozása látható. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre álló videofelvétel alapján a tényállás egyértelműen megállapítható, így tanúk meghallgatása nem szükséges.
- [4] A Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Szef.18/2017/2.számú, 2017. május 31-én kelt végzésében a járásbíróság elsőfokú végzését hatályában fenntartotta.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. (1) bekezdésére, 26. § (2) bekezdésére, valamint a 27. §-ára, továbbá az Alaptörvény XXV. cikkében foglalt panaszjogra hivatkozással nyújtotta be. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 26. § (2) bekezdése, valamint az Alaptörvény XXV. cikke tekintetében az indítvány azonban nem jelölt meg sem támadott jogszabályi rendelkezést, sem pedig az alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást nem adott elő.
- [6] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Sze.1900/2017/4/III. számú ítélete, valamint a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Szef.18/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírósági határozatok sértik az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, valamint a IX. cikk (1) bekezdésében foglalt jogait.
- [7] Az indítványozó a bizonyítékok értékelését kifogásolta, mert álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás elveit az, hogy ügyét az elsőfokú bíróság csak a vallomása és a videofelvétel alapján bírálta el, továbbá végzésében nem tért ki az indítványozó által fontosnak tartott körülményekre. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogával kapcsolatban sérelmezte, hogy a Pécsi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a támadott végzésében

az indítványozó véleménye szerint nem indokolta megfelelő részletességgel az elsőfokú döntés helybenhagyását és azt, hogy a másodfokú döntés ellen nincs helye további jogorvoslatnak. Mindezek alapján az indítványozó úgy ítélte meg, hogy a bíróság pártatlansága kétséges, ezért a Pécsi Járásbíróság, valamint a Pécsi Törvényszék másodfokú tanácsának elnökével szemben kizárási indítványt is benyújtott. Álláspontja szerint a bíróságok eljárása és a bíróság kiszabásának körülményei sértik az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánításhoz való jogát. Ennek alátámasztására hivatkozott az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozatára, amelynek alapján álláspontja szerint a közszereplőknek el kell viselniük az általa megfogalmazott bírálatot. Az indítványozó szövegszerűen idézte a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban foglalt azon elvet, hogy a kommunikációra irányuló processzusban helye van minden véleménynek, jónak és károsnak, kellemesnek és sértőnek egyaránt, különösen azért, mert maga a vélemény minősítése is ennek a folyamatnak a terméke. Az indítványozó külön indokolás nélkül állította azt, hogy a támadott döntések az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakat is sértik.

- [8] 3. Az indítványozót az Alkotmánybíróság főtítkára felhívta a panasz alkotmányjogi indokolásának a kiegészítésére abban a tekintetben, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény hivatkozott rendelkezéseivel.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében – határidőn belül – közölte, hogy azért kéri a támadott végzések megsemmisítését, mert azok az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztesleges eljárás részét képező indokolási kötelezettséget sértik. Az indítványozó az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatára hivatkozással kifogásolta, hogy – álláspontja szerint – az elsőfokú végzés indokolása sablonos, mert az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az ügy lényegi körülményei tekintetében kifejtett érveit. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére irányuló kifogásait azzal egészíti ki, hogy a másodfokú bíróság már azelőtt meghozta a döntését, mielőtt a fellebbezésének az indokolása megérkezett.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [11] Az Abtv. 26. § (1) és az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapozott indítvány vonatkozásában az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeknek nem tesz eleget. Az indítványozó sem a bírósági eljárásban alkalmazott alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezést, sem pedig bírói döntés nélkül alkalmazott vagy hatályosuló jogszabályi rendelkezést nem jelölt meg, illetve azzal kapcsolatban alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást sem adott elő. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt ebben a tekintetben nem vizsgálhatta érdemben, így a továbbiakban csak az Abtv. 27. §-án alapuló alkotmányjogi panasz feltételeinek történő megfelelést vizsgálta.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az elsőfokú bíróság tájékoztatása szerint a Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság 22.Szef.1900/2017/4/III. számú végzését az indítványozónak 2017. június 6-án kézbesítették. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2017. augusztus 7-én adta postára. Tekintettel arra, hogy a határidő utolsó napja munkaszüneti napra esett, így a következő munkanapon, 2017. augusztus 7-én postázott panasz határidőben benyújtottnak számít.
- [13] 5. Az alkotmányjogi panasz részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, az indítványokkal szemben támasztott követelményeknek, mivel tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [IX. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés].
- [14] 5.1. Az indítványozó hivatkozik az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy ezen rendelkezés nem tekinthető az Alaptörvényben biztosított jognak, így ennek alapján alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {legutóbb pl. 3215/2017. (IX. 13.) AB végzés, Indokolás [11]; 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.

- [15] 5.2. Az indítvány hivatkozik az Alaptörvény XXV. cikkére, amely biztosítja, hogy bárki kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez, de erre vonatkozóan alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem ad elő, így kérelme ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadálya {pl: 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [16] 5.3. Az indítvány megjelöli a támadott bírósági határozatokat (Pécsi Járásbíróság mint Központi Szabálysértési Bíróság 22.Sze.1900/2017/4/III. számú végzése, Pécsi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Szef.18/2017/2. számú végzése), az alapjogi sérelemre vonatkozó indokolást és kifejezett kérelmet terjeszt elő arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a felsorolt határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [17] 5.4. Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az alapul szolgáló büntető ügyben az indítványozó eljárás alá vont személy volt, így nemcsak az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultnak, hanem egyben érintettnek is tekinthető.
- [18] 5.5. Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az indítványozó a jogerős másodfokú bírósági határozat ellen nyújtotta be panaszát és ezt követően további rendes jogorvoslat nem állt rendelkezésére. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek is eleget tett.
- [19] 6. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [20] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] 6.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának kiegészítésében hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének a sérelmére. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozatok és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ennek következtében a panasznak ez az eleme érdemben nem vizsgálható {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [22] 6.2. Az indítvány szerint az eljáró bíróság nem tett eleget az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének, mert nem tért ki az indítványozó fellebbezésében közölt minden körülményre és tényre. Az Alkotmánybíróság szerint megállapítható azonban, hogy az eljáró bíróságok a határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság ezért ebben a vonatkozásban az érdemi vizsgálatot mellőzte.
- [23] 6.3. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát sértette az, hogy az elsőfokú bíróság csak a videofelvétel alapján állapította meg a tényállást, és a tanúk meghallgatását nem tartotta szükségesnek.
- [24] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, a cselekmény minősítése és a szankció kiszabása olyan törvényességi kérdések, amelyekről történő döntés

az eljáró bíróságok hatáskörébe tartozik. Az Alkotmánybíróság jogköre nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {pl. 3147/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]; 3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt ebben a tekintetben nem vizsgálta érdemben.

- [25] 6.4. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jogát sérti, hogy a másodfokú döntés ellen nincs helye további jogorvoslatnak, valamint az, hogy a Pécsi Törvényszék már azelőtt meghozta döntését, mielőtt a fellebbezésének az írásbeli indokolása és a bírói tanács elnöke elleni kizárási kérelme megérkezett volna, holott a fellebbezési határidő álláspontja szerint még nem járt le. Ez utóbbi körülmény az indítványozó szerint a bíróság pártatlanságát megkérdőjelezi.
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a másodfokú tanács elnöke a végzés meghozatala után levélben tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az elsőfokú bíróság határozatát a tárgyaláson bejelentett fellebbezés alapján bírálta felül és már azelőtt meghozhatta a döntését, mielőtt az indítványozó fellebbezésének részletes indokolása megérkezett volna. Ennek indoka, hogy a szabálysértés miatt folyó eljárásban a törvény nem teszi kötelezővé a fellebbezés írásbeli indokolásának a bevárását. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó fellebbezésének indokolása egyébként nem tartalmaz olyan körülményt, amely a határozat megváltoztatását indokolná. A tanács elnöke közölte továbbá, hogy az indítványozó kizárási kérelme is a határozat jogerőre emelkedése után érkezett a bírósághoz, ezért az okafogyottá vált.
- [27] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. Tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét jelenti. A jogorvoslati rendszer kialakításában a jogalkotó nagyfokú szabadsággal rendelkezik abban, hogy hány jogorvoslati szintet határoz meg és a jogorvoslatok eljárási rendjében eltérő szabályokat állapíthat meg. Minden jogorvoslat lényegi eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {legutóbb pl. 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]–[25]; 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. A jogorvoslathoz való jog a jogsérelem orvoslásának a lehetőségét és nem az ahhoz való jogot jelenti, hogy annak eredményeként a bíróság az indítványozó elvárásainak megfelelő döntést hozzon.
- [28] Jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozónak lehetősége volt arra, hogy egy magasabb szintű jogorvoslati fórumhoz forduljon és az elsőfokú bíróság döntését a másodfokú bíróság által megvizsgálta. Az a körülmény, hogy a másodfokú bíróság nem várta meg a döntés meghozatalával azt az időpontot, amikor az indítványozó fellebbezésének az indokolása megérkezik, akkor lenne releváns, ha megállapítható lenne, hogy a bírói döntés érdemére ez a körülmény kihatott. A másodfokú bíróság ebben a tekintetben közölte, hogy a fellebbezés tartalmának az ismeretében sem tartja indokoltnak döntésének a megváltoztatását.
- [29] Az Alkotmánybíróság felülvizsgálata kizárólag akkor terjedhet ki a másodfokú jogorvoslat körülményeire, ha azok olyan alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnének fel, amelyek az ügy érdemére kihatottak volna. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslathoz való jogát gyakorolhatta, és kizárólag annak kedvezőtlen eredményét kívánja alkotmányos vizsgálat tárgyává tenni. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenességre, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésre utaló kétely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltak tekintetében nem merült fel, így az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó érdemi vizsgálatot nem tartotta indokoltnak.
- [30] 6.5. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban arra hivatkozott – a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban és 36/1994. (VI. 24.) AB határozatban foglaltakat idézve –, hogy a közszereplőkre irányuló véleménynyilvánítás szabályai tágabb körben engedik meg a sértő véleménynyilvánítást. Az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság mint központi szabálysértési bíróság által kiszabott bírság ennek fényében alaptörvény-ellenes módon korlátozta a IX. cikk (1) bekezdésében foglalt véleménynyilvánításhoz való jogát. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy maga az alkotmányjogi panasz rögzíti tényként, hogy az indítványozó véleményének kifejezésre juttatása csak azután történt, miután a polgármester többször felszólította a távozásra és vele szemben rendőri intézkedést kért. Az elsőfokú bíróság azonban nem az indítványozó véleményének a kifejtése miatt alkalmazott vele szemben szabálysértési szankciót, hanem azért, mert egy hatósági intézkedés iránt fizikai engedetlenséget tanúsított.

Az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás alapján az is megállapítható, hogy a „kioktató, becsmérő stílusban” tett közlés nem a közügyek megvitatására, hanem az ülést levezető polgármester rendfenntartásra irányuló intézkedése ellen irányult (támadott elsőfokú végzés 2. oldal 7. bekezdés). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – az eset körülményeire tekintettel – az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésben foglalt véleménynyilvánítás-hoz való joggal kapcsolatos, érdemi alkotmányjogi összefüggés nem állapítható meg.

[31] A kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján érdemi vizsgálatra alkalmatlannak tartotta.

Budapest, 2018. március 27.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1679/2017.

